

Röngårds Åkeri AB

Stefan Huber, assistant professor and Klaus Solberg Söilen, lecturer, prepared this case as a basis for group discussion rather than to illustrate either effective or ineffective handling of an administrative situation. Certain industry and proprietary data have been disguised.

Abstract: *The transport corporation Röngårds Åkeri AB, located in Älvdalen/North Sweden, faced an enormous amount of paper work when they took full responsibility for the transportation of all garbage for the commune Älvdalen. The company's task is to take care of both industrial and private waste. As it turned out, up to 75 % of the work time was spent filling out forms and sending them to the secretary at the main station which in turn had to process the information to write correct bills.*

In order to make the business more efficient, its CEO created a new system: Nowadays, the drivers use a palm computer that scans in all necessary information at every place where they have to collect garbage. The information is then treated electronically and a bill can be sent to the clients already the next day.

The technical innovation at Röngårds Åkeri AB relying on modern information technology has not only saved the company a lot of work, time and money but has also changed the firm's structure and the way they work.

När åkeriföretaget Röngårds Åkeri AB med säte i Älvdalen 1999 tog över hela Älvdalen kommuns sophantering fick man snabbt konstatera att avfallstransporten krävde en hel del pappersarbete.

– Våra chaufförer var tvungna att alltid anteckna vilket slags material och hur mycket de hade hämtat, berättar Ove Röngård, grundare av och VD på Röngårds Åkeri AB. Sopsorteringen är nuförtiden föreskriven i lag, i synnerhet vad gäller industriavfall. I och med att företagen måste betala för sophanteringen själva måste man bokföra så mycket information som möjligt för att kunna skriva en exakt faktura. 75 % av vår arbetstid användas till att utföra sådant pappersarbete.

När företagsledningen sökte efter ett sätt att förbättra och effektivisera sitt sätt att arbeta använde man sig av den senaste digital-optiska tekniken: Man införde ett streckkodssystem som gör det möjligt att mata in exakt information på mycket kort tid. Dessutom är det möjligt att snabbt och enkelt skicka fakturor till kunderna via email – redan nästa dag.

Copyright © 2004 by Stefan Huber and Klaus Solberg Söilen.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means without the permission of authors. Special thanks to Annika Gustafsson.

Distributed by the krAft project, Internationella Handelshögskolan i Jönköping, Box 1026, 551 11, Jönköping, Sweden.

– Den här tekniken har förändrat vår verksamhet i grunden, säger Røngård. Idag har vi sparat in så pass mycket arbetstid att vi hinner med helt andra uppgifter. Dessutom har vår konkurrenskraft ökat betydligt, eftersom vi verkar vara de enda som använder sig av ett sådant system.

Ett familjeföretag i åkeribranschen i Älvdalens kommun

Historien om Røngårds Åkeri AB börjar egentligen 1969 då Ove Røngårds far Sven Røngård startade ett åkeri som då hette ”Sven Røngårds Åkeri”. I början hade man bara en flakbil som användes till att köra grus och liknande i, i en något mindre omfattning. 1974 gick man över till sophämtning och sophantering inom Älvdalens kommun. Företaget var en av pionjärerna inom uppbyggnaden av ett hanteringssystem av både privat industriavfall i kommunen.

1978 började Ove Røngård arbeta inom sin fars företag och förblev anställd där t o m 1997, då han startade ett eget företag och undan för undan tog över mer arbete från sin fars företag. Vid denna tid hade fadern börjat fundera på pensionering. I en stor syskonskara var det endast Ove som var intresserad av att ta över efter sin far. Grundandet av det egna företaget föreföll rent praktiskt som den enklaste lösningen för hela familjen. 1999 drog sig pappan tillbaka och Ove Røngård fick ta över med sin nya verksamhet som han kallade ”Røngårds Åkeri AB”.

Idag sysslar företaget mest med hantering och återvinning av hushållsavfall som plast, metall och glas, samt industriavfall. Dessutom erbjuder man slamsugning åt fastigheter med avloppsbrunn eller tank. Företaget har ansvar för hela kommunens avfallshantering sedan 1999.

Eftersom kommunen är stor till ytan och relativt utspridd (7000 invånare på ca. 13.500 km²)

har Røngårds Åkeri AB flera kontor och övernattningslokaler så att chaufförerna inte behöver återvända till huvudkontoret varje dag.

År 2003 hade Røngårds Åkeri AB sex anställda, varav fem chaufförer (eller ”miljöarbetare”¹) och en kontorist. Förutom kontoristen är alla anställda män. Medelåldern ligger runt 40 år.

Kundkretsen består dels av privathushåll där man för det mesta har inrett sopstationer, samt av ca 180 industriella företag inom hela Älvdalens kommun.

År 2003 omfattade Røngård Åkeri AB:s omsättning 13,9 milj. kronor.

Utvecklingen inom avfallshanteringen och dess konsekvenser

Det är mycket som har förändrats inom avfallshantering sedan familjen Røngård började arbeta inom detta område. Inte minst det allmänt ökade intresset för miljöfrågor, liksom lagstadgade miljöskyddsåtgärder för både hushåll och i synnerhet industrin, medförde att man började både sortera avfallet där det tillkom och vidaretransportera och -behandla det utifrån materialets karaktär².

– När vi började hantera sopor på 1970-talet så var det egentligen bara att hämta dem och sedan köra dem till tippen, berättar Ove Røngård. Nu är det helt annorlunda: Olika sorters avfall ska sorteras och de ska transporteras till helt olika orter. Det är framförallt inom den industriella avfallshanteringen som den största förändringen har skett.

Sedan Røngårds Åkeri AB tog över hela Älvdalens kommuns sophantering 1999, har effekterna av sopsorteringen och de olika

¹ Jfr. Røngård Åkeri AB:s hemsida (www.rongard.se).

² Jfr. Även krAft-studien „Mercatus Engineering AB“.

avfallsfraktionernas specialhantering blivit påtagligt kännbart.

– Det har blivit oerhört många avfallsfraktioner som ska köras hit och dit, säger Röngård. Vi har idag enbart fordon som kan lasta flera fraktioner samtidigt. Det var annorlunda tidigare.

Han tillägger:

– Samtidigt har även faktureringsystemet blivit oerhört mycket mer komplicerat och det har inneburit en hög arbetsbelastning för våra medarbetare, speciellt vad gäller pappersarbetet.

För att hålla reda på all information var chaufförerna på åkeriföretaget tvungna att anteckna allt direkt efter avhämtningen för att man senare skulle kunna skriva en exakt faktura, vilket ledde till en ökad arbetsbörda. Det gällde naturligtvis även för kontoristen som fick gå igenom alla dessa pappersformulär.

– Man skrev ner det man hade tömt, dvs. materialet och kärnmängden. När man tänker på att vi har nästan 200 kunder inom industrin och upp emot 1500 olika fraktioner i månaden som ska transporteras kan man få en föreställning om hur mycket information som skulle matas in på faktureringsystemet.

Funderingar kring en teknisk förbättring

Allteftersom pappersarbetet hade tagit överhand inom verksamheten började Ove Röngård fundera på hur man skulle kunna effektivisera företaget för att underlätta arbetet för chaufförerna.

– 2001 började jag ta kontakt med några dataföretag, berättar han. Jag ville veta om och i så fall vilka system som skulle kunna användas för att förbättra vårt sätt att arbeta.

Man kom så småningom fram till att man skulle kunna skapa ett system som liknar det som används inom mataffärskassor, dvs. ett

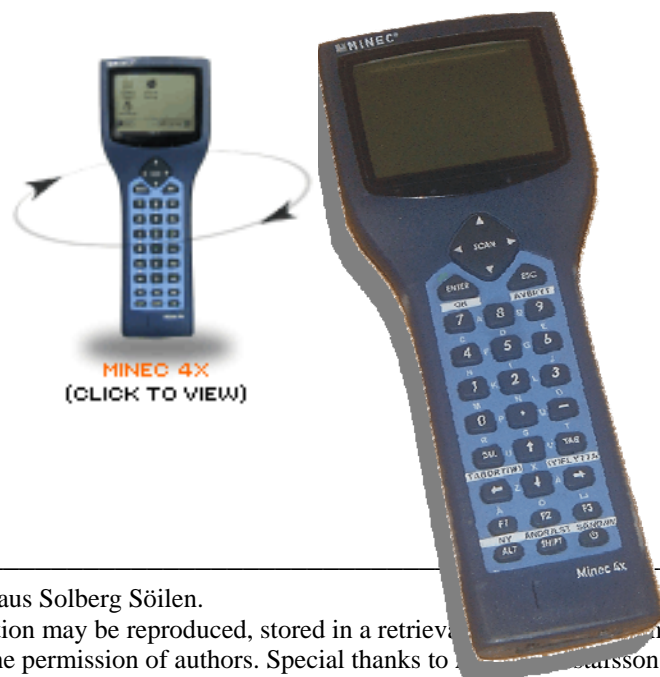
streckkodssystem. På det sättet skulle man kunna få fram så mycket information som möjligt.

Samtidigt som Röngård började fundera på den tekniska förbättringen av sitt faktureringsystem började han ta kontakt med till företagsutvecklingsprogrammet krAft med säte i Jönköping. När han sedermera anslöt sig krAft-projektet fick han så starkt gehör och stöd för sina idéer att han började utveckla det nya streckkodssystemet på allvar.

– I krAft fanns ju mycket kompetent personal, så vi kunde komma igång ordentligt.

Våren 2003 började man programmeringen av det nya streckkodssystemet och i oktober 2003 var det slutligen dags att testa de nya handdatorerna. Det stod klart från början att det skulle ta en viss tid, både för att utbilda personalen i systemhanteringen och för att vidareutveckla det nya systemet (en bild av handdatorerna ges i bild 1 nedan).

Bild 1 Den av Röngårds Åkeri AB utvecklade streckkodsläsaren

Copyright © 2004 by Stefan Huber and Klaus Solberg Söilen.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means without the permission of authors. Special thanks to ...
Distributed by the krAft project, Internationella Handelshögskolan i Jönköping, Box 1026, 551 11, Jönköping, Sweden.

Införandet av det nya streckkodssystemet

– I början fanns det ju förstås en del tekniska problem, berättar Ove Röngård. T ex kunde maskinerna låsa sig helt eller chaufförerna kunde ha problem att använda handdatorn på rätt sätt. Så vi var faktiskt tvungna att köra det gamla och det nya systemet parallellt under en viss tid, dvs. lastbilsförarna hade alltid papper och penna med sig ifall det skulle bli problem.

Men efter bara några månader hade streckkodssystemet etablerat sig. Sedan februari 2004 har det blivit tydligt att arbetet effektiviserats i hög grad.

– När våra chaufförer nuförtiden hämtar kärlen på olika ställen i hela kommunen kan de scanna in hela informationen direkt där – dvs. kärlets identitet, avfallens volym, ort, datum etc. – och skicka den in via en server. Eftersom vi dessutom använder oss av postens så kallade e-brev kan kunden få sin faktura redan nästa dag.

De anställda – både chaufförerna och kontoristen – har numera vant sig vid den nya tekniken och uttrycker sin tillfredsställelse med det.

– I början var de förstås något oroliga för att de inte visste om de skulle klara av den nya handdatorn. Det var ju ganska mycket information som skulle matas in på ett bestämt sätt, t ex material, klockslag, ort etc. Från företagsledningens sida var vi lite oroade över att det skulle kunna bli ett stressmoment för medarbetarna. Men efter den första inväpningsperioden har det visat sig gå mycket bra.

De tekniska problem man har haft hittills har varit försumbara. Systemet uppdateras hela tiden för

att uppnå en så stor precision och effektivitet som möjligt. Den stora fördelen enligt Röngård är att maskinen mycket sällan förlorar information.

– Det värsta som kan hända är att informationen för dagen kan försvinna, säger han. För att det inte ska hända ska förarna sända informationen minst en gång om dagen.

En annan viktig aspekt av det nya digitala systemet är att man mycket enkelt kan framställa en statistik över t ex utvecklingen av avfallsvolymen etc. Det har också blivit en av Röngård Åkeri AB:s nya specialiteter att erbjuda kunderna exakta uppgifter om volym och typ av avfall.

– För varje år som går blir det fler och fler företag som ringer till oss och vill att vi skriver ut en sådan statistik till dem. Än så länge tillhandahåller vi denna service gratis.

Fördelarna med det nya systemet

Den största effekten som det nya systemet hittills haft är att det besparat företaget mycket arbetstid.

– Förr tog pappersarbetet nästan 75 % av all arbetstid, säger Röngård. Nu tar det väldigt lite tid. Detta överskott kan vi använda till annat, t ex till avfallshanteringen hos privatpersoner.

Vad gäller privatpersoner är avhämningssystemet något annorlunda: Här finns det fasta register där alla hushåll är inlagda och det skickas ut en faktura fyra gånger om året. Den jämfört med skillnaden till industrin är framför allt att räkningen för privatpersonerna till stor del är oberoende av avfallsmängden³.

Den nyförvärvade kunskapen kring statistik och miljöfrågor har för företagets del även lett till att man har fått fler uppdrag hos kommunen. Man har bland annat kommit överens med kommunen om att

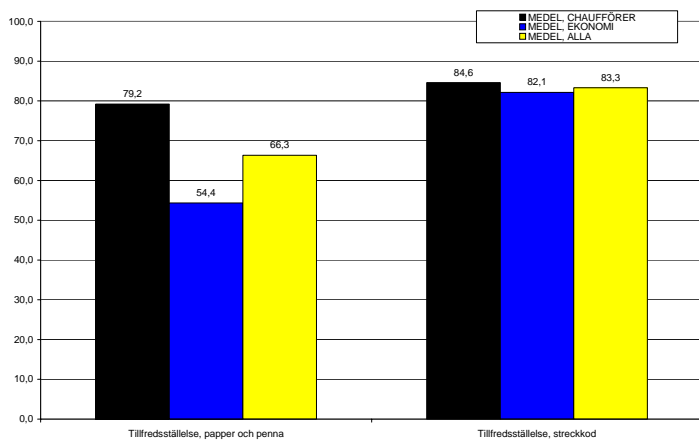
³ Det finns dock möjligheter att på extra tjänster såsom kompostering etc. Detta medför förstås en höjning av avgiften.

hjälpa till vid registrering av diverse debiteringssystem.

– Men det nya systemet hjälper oss också att kvalitetssäkra vårt eget företag. Eftersom vi kan använda oss av de nya statistiska programmen är det lätt för oss att genomföra enkäter hos oss själva, t ex vad gäller den sociala eller den ekologiska hållbarheten av företaget.

I Röngård Åkeri AB:s egna presentationer⁴ visar man hur införandet av det nya streckkodssystemet har ökat den sociala hållbarheten genom att man har tillfrågat både chaufförerna och kontoristen (jfr. figuren nedan).

Figur 1 Social hållbarhet hos Röngård Åkeri AB

– Det visar sig att tillfredsställelsen är 30 % högre hos personalen sedan vi införde den nya tekniken. Det som framhävs mest är att man tycker att det nya systemet är roligare och har bidragit till en högre kunskapsnivå.

Även rent ekonomiskt har den nya tekniken medfört positiva resultat:

– Vi kan med hjälp av vår statistik relativt enkelt visa att vi sparar mer än 1300 kronor per dag,

⁴ Denna statistik används som PowerPoint-presentation. För vidare information kontakta företagsledningen.

säger Röngård. I genomsnitt kan vi genomföra ca 40 tömningar per bil och dag, vilket är en besparing av ca 40 minuter per bil. Med fyra bilar blir det 160 minuter, dvs. 2,67 timmar. Beräknar man att en arbetstimme kostar ca. 500 kronor så blir det 1335 kronor om dagen.

Till det kommer även en kostnadsreducering för papper och lastbilsbränsle därför att bilarna inte längre går så länge på tomgång. Detta innebär i sin tur en lägre miljöbelastning, eftersom papper och diesel inte används i onödan. Enligt Röngårds egen statistik uppgår detta till 10 %⁵.

Framtidsutsikter

Även Röngårds arbetsuppgifter har förändrats i viss mån. Eftersom hans företag verkar vara ensamt om det nya streckkodssystemet har han blivit ombedd att hålla föredrag om detta och om miljöarbetet generellt.

Att komma ut och bekanta sig med andra miljöer har inneburit att Röngård har kunnat genomföra en omfattande analys av konkurrenssituationen. Han har sett att även stora sophanteringsföretag i mycket större kommuner än Älvdalens kommun fortfarande använder sig av ett gammalt papperssystem.

– Där ligger vi helt klart ett steg före. Arbetet där går betydligt långsammare än hos oss, menar Röngård.

I framtiden kommer företaget att fortsätta utveckla och effektivisera sitt streckkodssystem. En viktig förändring som man eftersträvar är att även kunna väga soporna direkt så att man kan fakturera per vikt och inte per volym som man gör idag⁶.

⁵ Ibid.

⁶ Undantaget är brännbart avfall som vägs vid förbränningsanläggningarna.

I finansiellt avseende tror Röngård att det nya systemet och den parallellt löpande statistiska förbättringen kommer att leda till att man får fler uppdrag från både kommunen och privatkunder. Detta kommer i sin tur att leda till en ökad omsättning. För 2004 har Röngård budgeterat drygt 14 milj. kronor.

– Allt som allt kan man säga att den nya tekniken har gett oss ett försprång och gjort oss till ett konkurrenskraftigare företag. Vi ska utveckla detta även i framtiden.

Muntlig källa

Intervju med Röngård Åkeri AB:s VD Ove Röngård

Skriftlig källa

Röngård Åkeri AB:s hemsida: www.rongard.se